

INVESTICIONO BANKARSTVO

Predavač: Miloš Radivojević, MBA

05. april 2012.

Sadržaj

1. Opšti pojmovi u investicionom bankarstvu
2. Rast – glavni pokretač investicionog bankarstva
3. Proizvodi i usluge investicionog bankarstva
4. Aktuelnosti i najveće investicione banke

1. Opšti pojmovi u investicionom bankarstvu

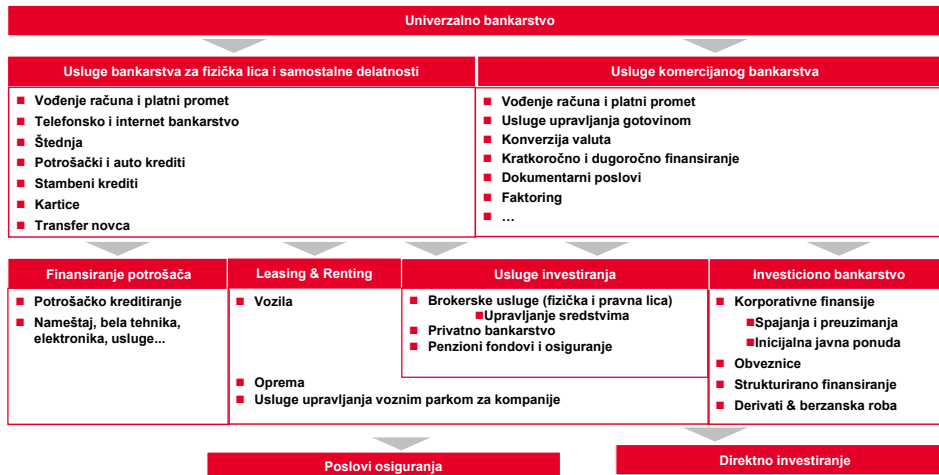
1.1 Investiciono bankarstvo

- **Investiciono bankarstvo** – Skup bankarskih usluga koje su vezane za kreiranje odnosno prikupljanje kapitala za kompanije i/ili institucije, u formi savetovanja ili učešća u prodaji hartija od vrednosti, spajanja i preuzimanja, reorganizacija i/ili u formi usluga brokera za investitore ili za svoj račun.
- **Garantovanje (Underwriting)** – Proces u kome investiciona banka ocenjuje rizik posla/transakcije koja se obavlja i donosi odluku da snosi rizik, to jest da garantuje klijentu da ce posao biti finansiran, odnosno da ce kapital biti prikupljen kroz plasiranje akcija ili obveznica na tržištu ili u krajnjem slučaju kroz direktnu investiciju banke u projekat. Ovaj garantni posao bankama donosi visoke premije a često i kapitalne dobitke.
- **Garantovanje emisije** svoj engleski naziv “Underwriting” nosi zahvaljujući činjenici da su skupi pomorski poduhvati koje su organizovali engleski preduzetnici bili brže finansirani i organizovani zahvaljujući garanciji banke koja je doslovce potpisivala akcije koje bi investitori u poduhvat dobijali.

1.2 Investiciono bankarstvo u setu usluga

SOCIETE GENERALE
Corporate & Investment Banking

1.3 Investicione banke

- Investicioni bankar** – Osoba koja predstavlja finansijsku instituciju koja pruža usluge prikupljanja kapitala za kompanije i druge klijente. Investicioni bankar radi na inicijalnim javnim ponudama i izdavanju obveznica, i ne bavi se prikupljanjem depozita ili plasiranjem komercijalnih kredita.
- Investiciona banka** – Finansijski posrednik koji obavlja poslove garantovanja emisije, povezivanja izdavaoca i investitora, savetovanja u postupcima spajanja i reorganizacijama, kao i brokerske poslove na organivanim tržištima. Investicione banke garantuju novu emisiju obveznica ili akcija koje izdaju kompanije ili opštine. Uloga investicione banke počinje savetovanjem pre samog garantovanja emisije, a traje i nakon distribucije hartija od vrednosti.

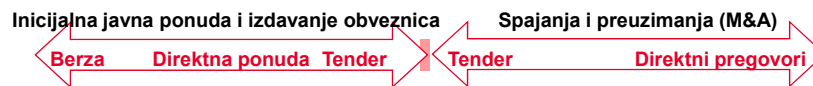

SOCIETE GENERALE
Corporate & Investment Banking

1.4 Tržišta za usluge investicione banke

Investicione banke mogu biti posrednici koji kreiraju tržište, što je čest slučaj kod spajanja i preuzimanja, ili mogu biti učesnik koji ostalima omogućuje pristup organizovanom tržištu, najčešće prilikom inicijalnih javnih ponuda.

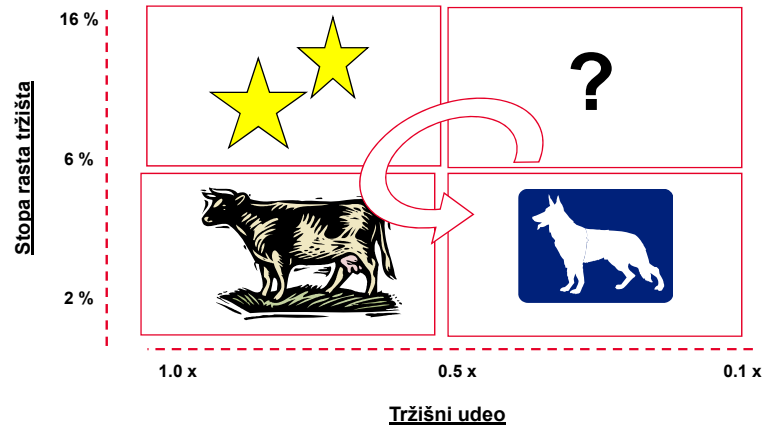

Tržišta kapitala (Equity Capital Market – ECM) - Tržište (najčešće organizovano tržište poput berze) koje okuplja kompanije i finansijske institucije, radi prikupljanja i trgovine kapitalom za kompanije. Pored akcija, na tržištu kapitala se trguje i drugim finansijskim instrumentima i finansijskim derivatima.

2.1. BCG matrica – Životni ciklus kompanija

SOCIÉTÉ GÉNÉRALE
Corporate & Investment Banking

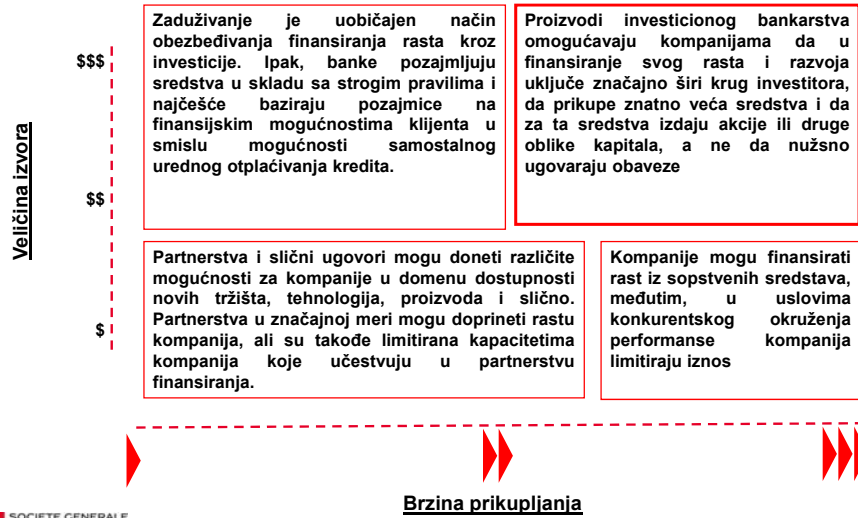
2.2. Rasti ili ne – Šekspirovska dilema ?

- Ukoliko kompanija ne raste može biti preuzeta od strane konkurencije koja raste, ili može propasti usled gubitka konkurentnosti koje počivaju na rastu i veličini kompanija. Konkurencija može ubrzo biti u mogućnosti da ponudi jeftinije proizvode ili usluge i vremenom da uguši konkurenciju koja ne prati rast.
- Ukoliko kompanija želi da raste, pred sobom ima tri opcije:
 - Organski rast,
 - Zajedničko ulaganje (joint venture) / Strateško partnerstvo
 - Preuzimanje drugih biznisa
- U svakom slučaju kompanija mora biti brza u ostvarivanju rasta
- Treba imati na umu
 - Rast radi rasta nije dobar zato što može dovesti do smanjenja margina i pada stope prinosa
 - Ukoliko je kompanija u fazi "Cash cow", treba je voditi radi visokih zarada a ne radi rasta.

SOCIÉTÉ GÉNÉRALE
Corporate & Investment Banking

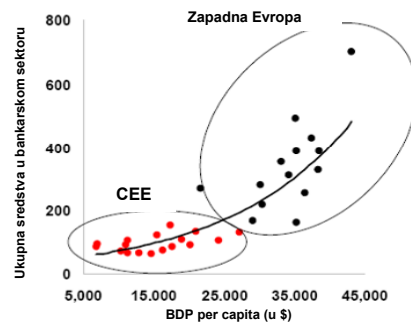
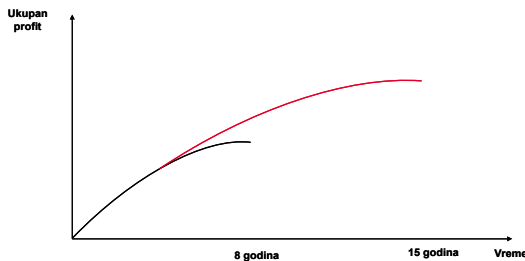

2.3. Finansiranje rasta

2.4. Banke moraju da igraju na kartu rasta

- Utvrđeno je da prosečan životni ciklus saradnje između korporativnog klijenta i banke, baziran na klasičnom komercijalnom bankarstvu, traje 8 godina, dok se uvođenjem proizvoda investicionog bankarstva ovaj period produžava na čak 15 godina (u proseku). U proteklih 15 godina rast bankarskog sektora je dolazio najviše iz poslova investicionog bankarstva, poslova menadžmenta kapitala i koncentracije ne bankarskih usluga u bankarskom sektoru (usluge osiguranja, brokerske usluge,...)
- Imovina banaka u EU zaključno sa sredinom 2011. godine je procenjena na preko 42 biliona \$. Rast pojedinih banaka zavisi od rasta broja i veličine klijenata sa kojima radi, ali nije moguć bez retencije i razvoja saradnje sa postojećim klijentima.

3. Proizvodi i usluge investicionog bankarstva

3.1. Na strani kupca i na strani prodavca

- Klasični proizvodi investicione banke su savetovanje i garantovanje inicijalne javne ponude, savetovanje u postupku M&A transakcija, kao i izdavanje obveznica. U današnje vreme investicione banke su izuzetno aktivne na polju finansijskih i robnih derivata, kao i specijalizovanih strukturiranih finansiranja (sektor energije, finansiranje akvizicija, sindiciranje finansiranja, finansiranje trgovine i berzanske robe).
- Dve glavne linije poslovanja u investicionom bankarstvu su usluge na strani prodavca i usluge na strani kupca.
- Na strani prodavca (onoga kome je kapital potreban) to su prodaja hartija od vrednosti (npr. olakšavanje transakcija, kreiranje ponude i tražnje) i promocija hartija od vrednosti (underwriting, istraživanja).
- Na strani kupca (onoga ko želi da uloži kapital) to su savetovanje penzionih, investicionih i drugih fondova.
- Svim klijentima investicione banke nude usluge specijalizovanih istraživača i konsultanta koji klijentima pomažu da realistično procene rizik, te da budu sigurniji u povrat investicije, kao i onima koji prikupljaju kapital, da to učine na najjeftiniji način, to jest da prikupe sto je više sredstava za kapital koji distribuiraju odnosno za obaveze koje preuzimaju.

3.2. Paleta uobičajenih transakcija

15

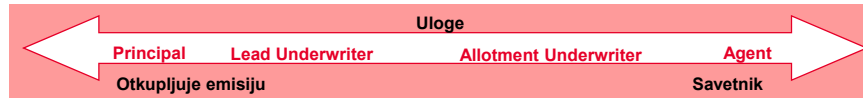

3.3. Poslovi sa kapitalom

- Inicijalna javna ponuda - IPO – Prva prodaja akcija privatne kompanije širokom auditorijumu. IPO sprovode i male, mlade kompanije koje traže kapital za dalji rast, ali i velike kompanije u privatnom vlasništvu koje žele da izađu na tržišta kapitala.
- Prateća javna ponuda - FPO – Izdavanje akcija investitorima od strane akcionarskog društva koje je već listirano na berzi. FPO je izdavanje dodatnih akcija od strane kompanije koja je izvela inicijalnu javnu ponudu.
- Sekundarna javna ponuda - SPO – Izdavanje novih akcija za slobodnu prodaju od strane akcionarskog društva koje je još ranije izvelo inicijalnu javnu ponudu.
- Ubrzani proces prikupljanja – ABB – Forma ubrzane ponude na tržištima kapitala. Uključuje ponudu akcija u kratkom periodu sa vrlo malo ili bez promocije te transakcije. Prikupljanje se radi samo nekoliko dana. Banke garantuju ne garantuju minimalnu cenu i količinu koja će biti plasirana.
- Direktna javna ponuda - DPO – Prikupljanje kapitala promocijom svojih akcija direktno svojim kupcima, zaposlenima, dobavljačima, distributerima, itd.
- Ponuda za preuzimanje – TOB – Tip korporativne akcije u kojoj firma koja vrši akviziciju daje ponudu akcionarima kompanije koju želi da preuzme za kupovinu njihovih akcija sa ciljem preuzimanja kontrole nad tom kompanijom.

3.4. Uloga investicione banke u IPO

- **Principal** – Investiciona banka koja otkupljuje emisiju za svoj račun u cilju investiranja na srednji rok i kasnije prodaje.
- **Lead Underwriter** – Investiciona banka koja je glavni organizator inicijalne javne ponude. Glavni organizator obično ima mandat da uključi i druge investicione banke čime šire bazu investitora. Glavni organizator deli garantovani iznos emisije sa ovim investicionim bankama. U zavisnosti od specijalnosti investicionih banaka, neke od njih će emisiju kapitala ili obveznica plasirati institucijama, druge kompanijama, a treće individualnim investitorima.
- **Allotment Underwriter** – Investicione banke koje preuzimaju na sebe samo deo emisije kapitala.
- **Agent / Menadžer** – Investiciona banka koja organizuje inicijalnu javnu ponudu, ali ne garantuje za njen uspeh.

3.5. Poslovi sa dužničkim hartijama

- Korporativne, kao i obveznice lokalne samouprave su uobičajeni proizvodi investicione banke kada se govori o dužničkim hartijama od vrednosti odnosno o hartijama koje donose fiksnu zaradu.
- Obveznice imaju nekoliko zajedničkih osobina:
 - ▶ Nominalna vrednost – količina novca koju će imalac obveznice dobiti po njenom dospeću. Novoizdate obveznice se obično prodaju po tržišnoj ceni.
 - ▶ Cena – tržišna cena obveznice koja fluktuiru tokom života obveznice u zavisnosti od velikog broja faktora..
 - ▶ Prinos – ukupni povraćaj koje će imalac ostvariti ukoliko zadrži obveznicu do njenog roka dopeća.
 - ▶ Kupon – iznos kamate koje će primati imalac obveznice.
 - ▶ Rok dospeća – Budući datum na koji će biti isplaćena glavnica duga.
- Obveznice mogu da budu:
 - ▶ Opozive – Obveznica po kojoj se glavni dug može isplatiti od strane izdavaoca pre roka dospeća. Kupci ovih obveznica dobijaju premiju kada izdavalac odluči da izvrši isplatu glavnog duga pre dospeća.
 - ▶ Konvertibilne – Obveznica koja se može konvertovati u unapred određenu količinu kapitala kompanije koja je izdala ove obveznice, u određenom momentu u toku njenog veka trajanja.
 - ▶ Hibridne hartije – Hartije koje kombinuju više različitih instrumenata. Obično imaju karakteristike i kapitala i obveznica.
 - ▶ ...

3.6. Obveznice u Srbiji

■ Korporativne obveznice

■ Obveznice lokalnih samouprava (municipalne obveznice)

- ▶ Novi Sad
- ▶ Pancevo
- ▶ Uzice

▶ Najverovatnije sa garancijom Republike Srbije

Општина Панчево

3.7. Usluge na neorganizovanim tržištima

Usluge savetnika za M&A

Privatne transakcije

Na strani prodavca

- Savetovanje kompanija pri promociji njihovih biznisa stranim i domaćim investitorima. Analiza kompanije, restrukturiranje, procena vrednosti, promocija kroz SG globalnu mrežu i druge kanale i pregovori sa perspektivnim investitorima.

Na strani kupca

- Pomaganje stranim i domaćim strateškim i finansijskim investitorima u lociranju, proceni, vrednovanju i preuzimanju srpskih kompanija i kompanija iz susednih zemalja.

Transakcije privatizacije

Na strani prodavca

- Savetovanje Agencije za privatizaciju i Države tokom celog procesa privatizacije, od odluke o modelu procesa privatizacije do pripreme kompanije, organizacije procesa prodaje.

Na strani kupca

- Širok spektar konsultantskih usluga nudi se investitorima koji žele da kupe državne ili društvene kompanije: izvodljivost akvizicije, lobiranje, dijagnostička studija, vrednovanje i pregovaranje.

Ostale usluge

Usluge

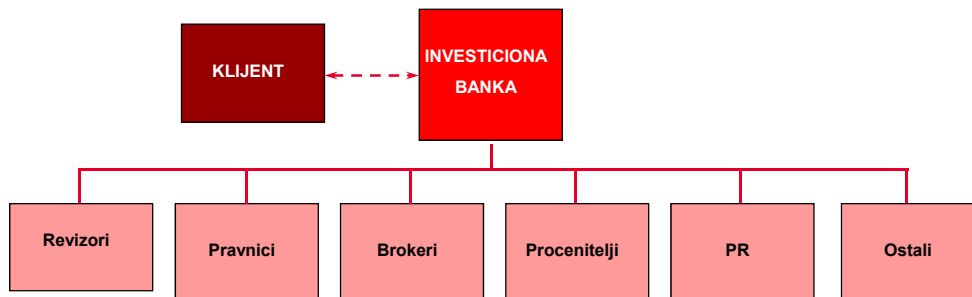
- Istraživanja tržišta i sektora
- Traženje investitora / prilika
- Vrednovanje
- Restrukturiranje
- Strateško planiranje
- Postprivatizaciono restrukturiranje
- Restrukturiranje dugova
- Strukturiranje finansiranja akvizicije
- Lobiranje kod odgovarajućih struktura

3.8. Proces savetovanja kod M&A transakcija

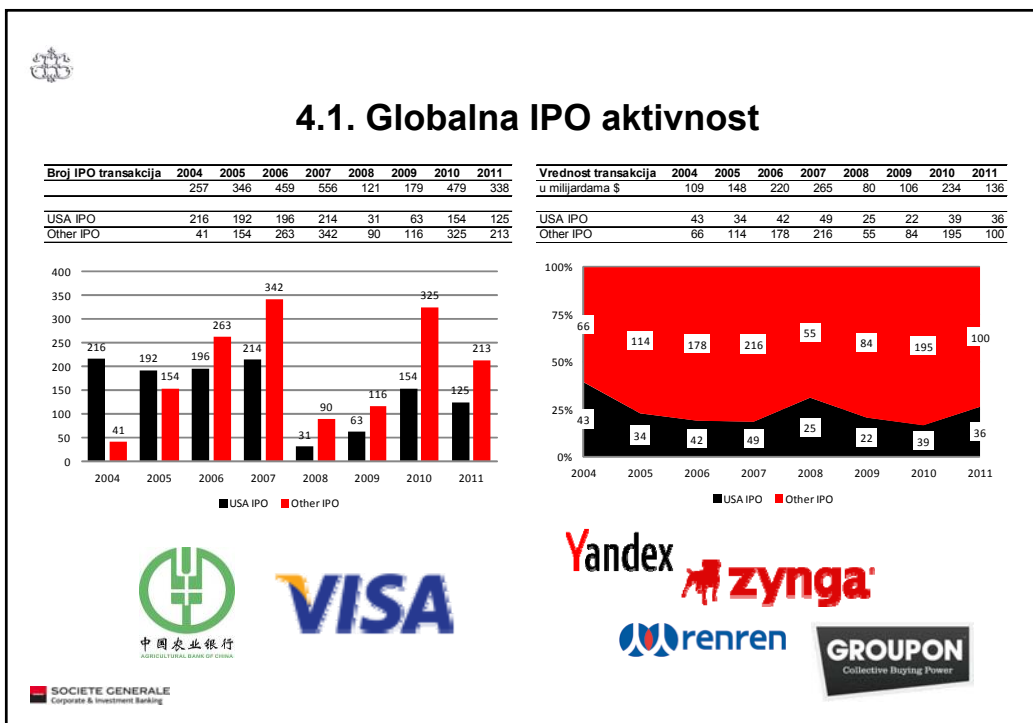

3.9. Tim savetnika u M&A transakcijama

4. Aktualnosti i najveće investicione banke

4.2. Najuspešnije IPO investicione banke

Underwriter Rankings: 1/1/2011 - 12/31/2011

Rank	Underwriter	Number of IPOs
1	Morgan Stanley	26
2	BofA Merrill Lynch	17
3	Citi	14
4	Goldman, Sachs & Co.	13
5	J.P. Morgan	9
6	Barclays Capital	8
7	Deutsche Bank Securities	7
8	Credit Suisse	6
9	UBS Investment Bank	5
10	Lazard Capital Markets	4

Underwriter Rankings: 1/1/2011 - 12/31/2011

Rank	Underwriter	Proceeds
1	Morgan Stanley	\$9,656.2 mil
2	BofA Merrill Lynch	\$8,262.1 mil
3	Goldman, Sachs & Co.	\$6,054.6 mil
4	J.P. Morgan	\$3,757.4 mil
5	Citi	\$3,192.0 mil
6	Barclays Capital	\$1,191.0 mil
7	Credit Suisse	\$966.5 mil
8	Deutsche Bank Securities	\$746.2 mil
9	Raymond James	\$601.2 mil
10	UBS Investment Bank	\$597.4 mil

MorganStanley
SmithBarney

 SOCIÉTÉ GÉNÉRALE
Corporate & Investment Banking

4.3. Najuspešnije M&A investicione banke

No.	M&A Advisors	In \$ Million
1	Goldman Sachs	594,353
2	Morgan Stanley	449,056
3	JP Morgan	433,279
4	Credit Suisse	342,665
5	Barclays	338,788
6	Bank of America Merrill Lynch	314,121
7	Citi	291,848
8	Deutsche Bank	250,169
9	Lazard	242,784
10	UBS	227,205

MorganStanley
SmithBarney

J.P.Morgan

 SOCIÉTÉ GÉNÉRALE
Corporate & Investment Banking

4.4. Uspešne investicione banke za obveznice

1/1/12 - 3/31/12		2012				2011	
Debt							
International Bonds	Barclays	6.7	\$91,549	0.229	340	1	7.4
Global Bonds	JP Morgan	13.8	\$39,093	0.388	123	2	10.5
U.S. Bonds	JP Morgan	12.7	\$79,680	0.447	377	1	12.6
Euromarket Bonds	Barclays	6.1	\$59,404	0.169	254	1	7.4
Asia-Pacific Bonds	Morgan Stanely	4.5	\$13,647	0.362	129	1	4.6
Syndicated Loans							
U.S. Loans	Bank of America Merrill Lynch	16.6	\$54,564	n/a	223	2	18.2
U.S. Leverage Loans	Bank of America Merrill Lynch	13.9	\$20,996	n/a	130	1	17.6
EMEA Loans Mandated Arranger	Deutsche Bank AG	8.3	\$10,650	n/a	35	4	4.8
EMEA Loans Book Runner	Deutsche Bank AG	9.9	\$10,154	n/a	27	7	4.5
Asia ex-Japan Loans Mandated Arranger	State Bank of India	8.5	\$3,765	n/a	16	1	11.6
Asia ex-Japan Loans Book Runner	Axis Bank Ltd	7.7	\$1,992	n/a	9	4	6.0